

**ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА НА СЪВЕТА ЗА
НАБЛЮДЕНИЕ ПО ЗАКОНА ЗА ХОРАТА С
УВРЕЖДЕНИЯ ЗА 2023 Г.**

Омбудсман на Република България

София

1 април 2024 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

Общи положения.....	3
Първо заседание на Съвета за наблюдение за 2023 г.....	7
Второ заседание на Съвета за наблюдение за 2023 г.....	9
Трето заседание на Съвета за наблюдение за 2023 г.....	12
ДРУГИ ДЕЙНОСТИ НА ОМБУДСМАНА И СЪВЕТА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ ПРЕЗ 2023.....	14
Международно сътрудничество	14
Конвенция на ООН за правата на хората с увреждания	14
Основни препоръки.....	26
ЗАКЛЮЧЕНИЕ.....	26
ПРИЛОЖЕНИЯ	28

Общи положения

Настоящият доклад е изготвен в изпълнение на чл. 16, ал. 2 от ЗХУ и се представя за сведение в Народното събрание.

Съветът за наблюдение е създаден на основание чл. 11 от Закона за хората с увреждания (в сила от 1 януари 2019 г.) за осъществяване на функциите по насърчаване, защита и наблюдение на прилагането на Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания.

В чл. 11, ал. 2 от Закона за хората с увреждания (ЗХУ) са установени принципите, въз основа на които Съветът реализира дейността си:

1. защита и гарантиране на правата на хората с увреждания;
2. независимост и публичност;
3. сътрудничество и взаимодействие с държавните и местните органи и с гражданското общество.

Съгласно чл. 12, ал. 1 от нормативния акт Съветът за наблюдение се състои от 9 членове - двама представители, определени от омбудсмана на Република България, двама представители, определени от председателя на Комисията за защита от дискриминация, четирима представители на организациите на и за хората с увреждания, определени от тях, и един представител на академичната общност, определен от Българската академия на науките.

Организациите на и за хората с увреждания определят своите представители по ред, определен с правилника за прилагането на закона.

Дейността на Съвета за наблюдение се администрира чрез администрацията на омбудсмана на Република България и на Комисията за защита от дискриминация на ротационен принцип за срок две години.

Съветът за наблюдение се представлява от председател и заместник-председател.

Председател на Съвета за наблюдение е представител на институцията, която администрира дейността на Съвета за наблюдение.

Заместник-председател на Съвета за наблюдение е представител на организациите на и за хората с увреждания, избран от тях, на ротационен принцип за срок една година.

В заседанията на Съвета за наблюдение могат да бъдат поканени и представители на други институции, организации, независими експерти, работодатели, синдикати и други.

До септември 2023 г. Съветът е председателстван от Комисията за защита от дискриминация.

В изпълнение на разпоредбата на чл. 12, ал. 4 от Закона за хората с увреждания, от октомври 2023 председателството на Съвета за следващите две години се поема от институцията на омбудсмана на Република България.

Мандатът на Съвета е 4 години, като съгласно ЗХУ членовете на Съвета не получават възнаграждение за участието си в него.

През 2023 г. е проведена процедурата за избор на нови членове на Съвета от квотата на представителите на организациите на и за хората с увреждания.

След гласуване са определени следните нови членове: г-н Светослав Чернев, г-жа Мария Кръстева, г-жа Антоанета Пенева и г-жа Ани Андонова

По този начин Съветът продължава своята дейност в следния състав:

Председател на Съвета:

Проф. д-р Диана Ковачева – омбудсман на Република България

Заместник – председател на Съвета и член, определен от организациите на и за хората с увреждания:

Инж. Светослав Чернев

Членове:

Определени от омбудсмана:

Елена Чернева – Маркова – заместник-омбудсман на Република България

Заместници на титулярите:

Д-р Ева Жечева – директор на Дирекция „Права на детето“ към омбудсмана

Д-р Иван Дечев – началник на Отдел „Права на хората с увреждания и дискриминация“ към омбудсмана

Определени от Комисията за защита от дискриминация:

Доц. д-р Ана Джумалиева – председател на Комисията за защита от дискриминация

Проф. д-р Баки Хюсеинов – заместник-председател на Комисията за защита от дискриминация

Заместници на титулярите:

Златина Касърова – Дукова – член на Комисията за защита от дискриминация

Петър Кичашки – член на Комисията за защита от дискриминация

Определени от Българската академия на науките:

Проф. д.н. Стоян Ставру – доктор по гражданско и семейно право, доктор по философия

Определени от организациите на и за хората с увреждания (по азбучен ред):

Ани Андонова

Антоанета Пенева

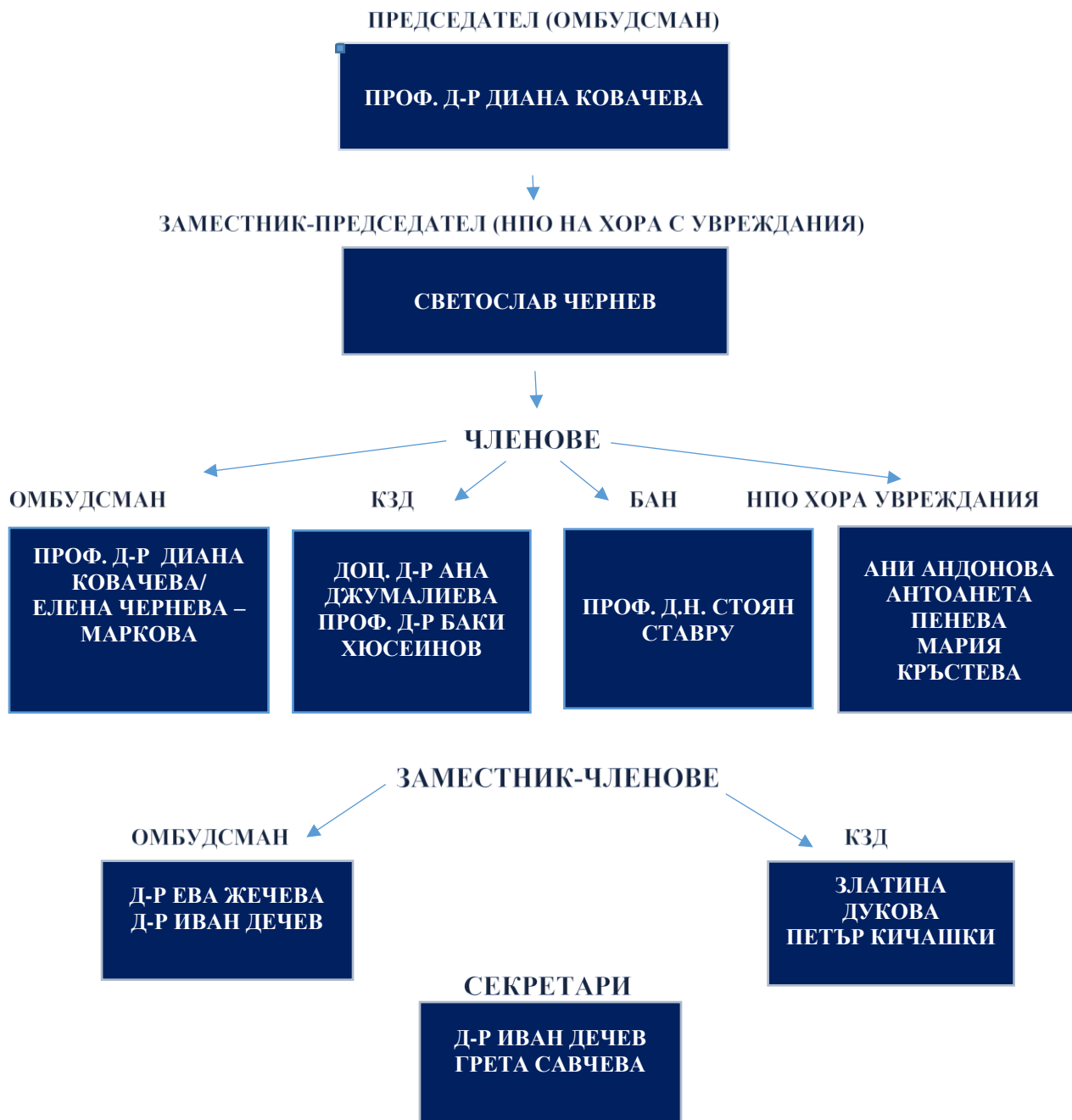
Мария Кръстева

Секретари на Съвета:

Д-р Иван Дечев – началник на Отдел „Права на хората с увреждания и дискриминация“ към омбудсмана

Грета Савчева – главен експерт към Отдел „Права на хората с увреждания и дискриминация“ към омбудсмана.

Графична структура на Съвета с мандат (2023 – 2027)

ЗАСЕДАНИЯ НА СЪВЕТА, ПРЕДПРИЕТИ ДЕЙСТВИЯ И РЕЗУЛТАТИ ОТ ТЯХ

Съветът за наблюдение провежда три заседания през изминалата година, като се предоставя възможност за участие в хибридна форма.

В заседанията се продължава практиката, въведена от институцията на омбудсмана, за обсъждане на актуални въпроси, свързани с правата на хората с увреждания и техните семейства, както и за осъществяване на активно сътрудничество с представителите на организации на и за хората с увреждания и с отговорните институции по отделните проблеми.

Първо заседание на Съвета за наблюдение за 2023 г.

Заседанието е проведено на 30.05.2023 г. и на него е обсъден и приет проектът на Годишен доклад за дейността на Съвета през 2022 г.

Дискутирана е и приета програмата с приоритетите на Съвета за наблюдение за 2023 г.

От Комисията за защита от дискриминация е представена информация във връзка с получените отговори от Министерството на здравеопазването по отправените от Съвета за наблюдение препоръки по отношение на Наредба № 16 от 30 юли 2014 г. за условията и реда за регистриране на редките заболявания и за експертните центрове и референтните мрежи за редки заболявания.

Във връзка с представената информация е проведена дискусия относно действията, които Съветът може да предприеме. Обсъдени са затрудненията, които срещат хората с редки болести в България поради липсата на държавна политика и адекватни мерки от отговорните органи.

Акцентирано е, че от години не е приета Национална стратегия за хората с редки болести.

Обсъдени са затрудненията, които срещат при лечението си хората със спинална мускулна атрофия в страната.

Утвърдени са членове на работна група за изготвяне на Комуникационна стратегия.

Обсъдени е процедурата за избор на нови членове на Съвета за наблюдение – представители на организациите на и за хората с увреждания.

В резултат на заседанието от Комисията за защита от дискриминация е стартирана и реализирана процедурата за избора на представителите на организациите на и за хората с увреждания и е определен техният състав за мандата 2023 г. – 2027 г.

Второ заседание на Съвета за наблюдение за 2023 г.

Второто заседание е проведено на 01.09.2023 г.

На заседанието е поканен проф. д-р Костадин Ангелов – председател на Комисията по здравеопазване към 49-то Народно събрание за обсъждане на въпроси, свързани с правата на хората с редки заболявания и Наредба № 16 от 30 юли 2014 г. за условията и реда за регистриране на редките заболявания и за експертните центрове и референтните мрежи за редки заболявания.

Участват и представители на неправителствени организации, свързани с проблемите на хората с увреждания и на хората с редки болести.

От Сдружение „Ретина България“ представят проект на изменение на Наредба № 16 от 30 юли 2014 г., по който е работил екип от експерти в областта на редките болести, в сътрудничество с представителите на хората с редки болести.

Омбудсманът подчертава, че подкрепя необходимостта за изменение и допълнение на Наредба № 16, тъй като проблемът с регистрацията на редките болести е сериозен. Поради липсата на адекватни действия засегнатите граждани не получават своевременно диагноза, адекватно лечение, рехабилитация, помощни средства и нужната им подкрепа от държавата.

Поставя се проблемът с ограниченията в Закона за здравето, които не позволяват на всички хора с увреждания, чието лечение е започнало преди 18-годишна възраст, да имат възможността да продължат да се лекуват и след 18-та си годишнина.

Проф. Ангелов поема ангажимент да бъде организирана работна група или открито заседание на Комисията по здравеопазване, на която да бъдат поканени членовете на Съвета за наблюдение, представителите на сдруженията по редки заболявания, както и всички компетентни институции, за да бъдат изложени проблемите и да бъдат търсени възможности за тяхното подходящо разрешаване.

Представени са и новите членове на Съвета за наблюдение от квотата на организациите на и за хората с увреждания – инж. Светослав Чернев – заместник-председател на Съвета за наблюдение, г-жа Антоанета Пенева, г-жа Ани Андонова, както и г-жа Мария Кръстева.

Във връзка със заседанието на 28.09.2023 г. представители на Съвета за наблюдение участват в организираната от Сдружение „Ретина България“ конференция, на която са обсъдени измененията в Наредба № 16 от 30 юли 2014 г. Членовете на Съвета изразяват становище в подкрепа на необходимостта от промени, като същевременно отбелязва възможни проблеми, несъответствия и неясноти в предложените текстове.

Въз основа на дейността на Съвета е организирано и проведено съвместно заседание между Комисията по здравеопазването и Комисията по труда, социалната и демографската политика към 49-то Народно събрание на тема „Осигуряване на комплексна грижа за хората с увреждания и с редки заболявания – предизвикателства и възможни решения“. Дискусията обхваща и представителите на организациите на и за хората с увреждания, които са пряко ангажирани с правата на хората с редките болести, както и отговорните институции, като са предложени и приети следните мерки за търсене на решение на проблемите:

1. В срок до 14 дни министърът на здравеопазването, съвместно с министъра на труда и социалната политика да създадат междуведомствена работна група, в която да участват представители на Министерството на здравеопазването, Министерството на труда и социалната политика, Министерството на финансите, Националната здравноосигурителна каса, Националния осигурителен институт, Комисията за защита от дискриминация, Омбудсмана на Република България, медицински специалисти и на пациентски и неправителствени организации.

2. В срок до три месеца междуведомствената работна група по т. 1 да изготви всички необходими подзаконови нормативни промени, в които да са отразени предложенията на медицинските специалисти, пациентските и неправителствените организации, с цел осигуряване на навременна и комплексна грижа за хората с увреждания и с редки заболявания.

3. Преди внасянето в Народното събрание на Националната здравна стратегия 2030, в съдържанието ѝ да бъдат включени политики, свързани с редките заболявания, със съответния план за действие, съдържащ конкретни мерки, действия, ресурси и срокове за изпълнение, както и да бъде предвидено необходимото финансиране.

4. В срок до 6 месеца министърът на здравеопазването да изготви и приеме Национална стратегия за редките болести, с план за действие, съдържащ конкретни мерки, действия, ресурси и срокове за изпълнение,

както и осигуряване на съответното финансиране. При изготвянето на стратегията да се вземат предвид становищата и предложенията на медицински специалисти и на пациентски и неправителствени организации.

5. Министерският съвет да внесе в Народното събрание законопроект за бюджета на Националната здравноосигурителна каса за 2024 г., съдържащ необходимите средства за утвърждаване на нов списък с помощни средства, приспособления, съоръжения и медицински изделия за хората с увреждания, извън обхвата на задължителното здравно осигуряване, от Националната здравноосигурителна каса, който да влезе в сила от 01.01.2024 г., като увеличението на средствата спрямо тези в Закона за бюджета на НЗОК за 2023 г. да бъде не по-малко от 100%.

6. Националната здравноосигурителна каса да предоставя на Комисията по здравеопазването на всеки 6 месеца подробна справка за извършените проверки на разходваните средства за помощни средства, приспособления, съоръжения и медицински изделия за хората с увреждания, извън обхвата на задължителното здравно осигуряване, резултатите от тези проверки, както и за констатирани нарушения и предприетите от страна на Националната здравноосигурителна каса действия.

Трето заседание на Съвета за наблюдение за 2023 г.

Последното заседание на Съвета за 2023 г. е на 01.12.2023 г.

Заседанието е първото след повторното поемане на председателството на Съвета от институцията на омбудсмана на Република България.

На заседанието участва народният представител, г-н Андрей Рунчев, заместник-председател на Комисията по транспорта и съобщенията в Народното събрание, във връзка с проблемите с липсата на единни критерии за издаване на карти за преференциално паркиране по чл. 99а от Закона за движението по пътищата, както и с възможностите за паркиране на нуждаещи се с увреждания в близост до дома им.

Проф. д-р Морис Гринберг представя предизвикателствата и перспективите пред допълващата и алтернативна комуникация при деца с комуникативни нарушения.

С оглед поетите ангажименти в Годишната програма на Съвета за наблюдение за 2023 г. са обсъдени възможни действия във връзка със срока за ратифицирането на Факултативния протокол по Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания. Взето е решение за изпращане на препоръка за максимално скорошното ратифициране на международния акт. Препоръката не е изпълнена.

Разгледани са и проектите на Закона за държавния бюджет на Република България за 2024 г., Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване за 2024 г. и Закона за бюджета на Националната здравноосигурителна каса за 2024 г. от гледна точка на правата на хората с увреждания.

Заседанието е проведено в светлината на 3 декември – Международен ден на хората с увреждания, във връзка с което в институцията на омбудсмана на Република България е открита фотоизложбата „Огледала на любовта. За любовта от първо лице“.

Фотоизложбата „Огледала на любовта. За любовта от първо лице“ е организирана съвместно с Фондация „Движение на българските майки“ и Сдружение „Синдром на Даун-България“. Проектът има за цел нагледно да покаже, че хората със Синдром на Даун могат да живеят достойно, когато за

тях се грижи подкрепеното им родно семейство и когато общността приема това като нещо напълно нормално.

Това е един фотопроект на г-жа Росица Букова, активен защитник на правата на хората от уязвимите групи в обществото ни. Проектът има за цел нагледно да покаже, че хората със Синдром на Даун могат да живеят достойно, когато за тях се грижи подкрепеното им родно семейство и когато общността приема това като нещо напълно нормално. Това е знак на уважение и внимание към близките и родителите, които са отдали на детето си цялата грижа и любов, чрез които хора със Синдром на Даун достигат възраст, която трудно биха стигнали, ако прекарат живота си в институции.

ДРУГИ ДЕЙНОСТИ НА ОМБУДСМАНА И СЪВЕТА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ ПРЕЗ 2023

Международно сътрудничество

Омбудсманът е включен и в Работната група на Европейската мрежа на националните институции по правата на човека по КПХУ.

Членовете на Работната група си сътрудничат във връзка с изпълнение на функциите по чл. 33, т. 2 и т. 3 от КПХУ в отделните страни, както и си обменят добри практики по въпроса. Работната група осъществява дейностите си по предварително одобрена Годишна програма, в която възможност да се включат имат всички членове.

През изминалата година се провеждат онлайн конференции с различни международни организации, които са ангажирани с правата на хората с увреждания, в т.ч. с Комитета на ООН за правата на хората с увреждания. Обсъждат се предизвикателствата пред правозащитните институции при изпълнение на функциите по чл. 33, т. 2 и т. 3 от КПХУ.

Омбудсманът, както и останалите членове на групата, продължават да представят всеки три месеца информация за дейността на Съвета за наблюдение в изпълнение на функциите по чл. 33, т. 2 и т. 3 от Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания. Данните са отразявани в издавания от работната група тримесечен бюлетин.

Конвенция на ООН за правата на хората с увреждания

Като независим орган в защита правата на човека, чиято дейност е подчинена на Конституцията, законите и международните договори, по които Република България е страна, омбудсманът има нормативно установено задължение за осъществяване наблюдение по изпълнение и на Конвенцията за правата на хората с увреждания (чл. 19, ал. 12 от Закона за омбудсмана).

Ежегодно, в обособена част от годишния доклад на омбудсмана се прави обзор на предприетите от България действия по изпълнение на КПХУ за съответния период.

С оглед получената от изпълнителната власт информация може да бъдат направени следните констатации:

В изпълнение на дейностите на Националния съвет за хората с увреждания (НСХУ), като консултативен орган към Министерския съвет, за осъществяване на сътрудничество при разработване и провеждане на политиката за правата на хората с увреждания, е изготвен отчет за периода януари – декември 2023 г.

Концепции по провеждането на българското законодателство в съответствие с КПХУ

В отговор на необходимостта от прилагане в цялост на КПХУ, в рамките на срока за изпълнение на Плана за действие на Република България за прилагане на КПХУ (План 2015-2020 г.) са изготвени концепции за промени в нормативната уредба, чрез която се гарантират правата на хората с увреждания. Детайлна информация по поставения въпрос е предоставена в Годишния доклад на омбудсмана от 2021.

В Плана за действие за изпълнение на заключителните препоръки към Република България, отправени от Комитета на ООН за правата на хората с увреждания (2021-2026), не е предвидено разработване на конкретни концепции и планове за тяхното изпълнение в рамките на 2023 г.

През 2023 г. е изготвен Първият доклад за реализираните мерки и дейности за периода 2021-2022 г., предвидени в Плана за действие за изпълнение на заключителните препоръки към Република България, отправени от Комитета.

За последователното и целенасочено изпълнение на Националната стратегия за хората с увреждания 2021-2030 г., през 2023 г. е разработен и приет План за действие за периода 2023-2024 г. за изпълнение на Стратегията.

Предприети мерки по Плана за действие за изпълнение на заключителните препоръки към Република България, отправени от Комитета на ООН

Предвидените за изпълнение дейности по Плана за действие за 2023 г. са основно свързани с препоръки по прилагането на чл. 6 „Жени с увреждания“, чл. 23 „Уважение към дома и семейството“, чл.24 „Образование“ и чл. 26 „Абилитация и рехабилитация“.

Прилагане на чл. 6 – жени с увреждания

В изпълнение на Параграф 18 от Препоръките, буква „а“ относно недостатъчното прилагане на мерки за борба с междусекторните форми на дискриминация, с насилие, основано на пола, и малтретирането на жени и девойки с увреждания в страната се провежда държавна политика по равнопоставеност на жените и мъжете, която е подкрепена с приетия през 2016 г. Закон за равнопоставеност на жените и мъжете (ЗРЖМ).

В съответствие със ЗРЖМ и Националната стратегия за насърчаване на равнопоставеността на жените и мъжете 2021-2030 г., приета с РМС № 969 от 30 декември 2020 г., е разработен Националният план за действие за насърчаване на равнопоставеността на жените и мъжете за периода 2023-2024 г. Този план за действие следва принципите, целите и приоритетите на Националната стратегия и обхваща двегодишният период 2023-2024 г.

България продължава да изпълнява своите ангажименти за насърчаване на равнопоставеността на жените и мъжете в съответствие с Пекинската декларация и платформа за действие, Конвенцията на ООН за премахване на всички форми на дискриминация по отношение на жените, Целите за устойчиво развитие и Програмата за устойчиво развитие 2030, Европейският стълб на социалните права и др.

По чл. 23 „Уважение към дома и семейството“:

За създаване на устойчива политика, чрез която да се увеличи човешките, техническите и финансовите ресурси на национално и местно ниво за осигуряване на първичните услуги за подкрепа на деца с увреждания, както и в отговор на Параграф 46 от Препоръките на Комитета на ООН за правата на

хората с увреждания, в България се провежда политика за премахване на институционалната грижа за деца.

С приемането на Националната стратегия „Визия за деинституционализацията на децата в Република България“ през 2010 г. в България се поставя началото на систематична промяна за премахването на модела на институционалната грижа за деца и закриване на домовете за деца, включително за деца с увреждания.

Процесът на деинституционализация на грижата за деца е подкрепен и от приетия през 2019 г. Закон за социалните услуги (ЗСУ), който е в сила от 01.07.2020 г.

Осигурени са и мобилни услуги за обслужване на деца с увреждания и хронични заболявания в ЦНСТ или в дома на децата.

Разработването на всеобхватни политики и мерки за осигуряване на комплексни грижи и закрила на децата и цялостна подкрепа на семействата с деца е в основата и на Плана за действие в изпълнение на Препоръка (ЕС) 2021/1004 на Съвета за създаване на Европейска гаранция за детето (2030) (приет с РМС № 879 от 09.11.2022 г.).

От Министерството информират, че освен от държавния бюджет, за изпълнението на плана се очаква да бъде осигурена сериозна финансова подкрепа и от Европейския социален фонд+ чрез Програма „Развитие на човешките ресурси“ и Програма „Образование“ за периода 2021-2027 г.

След влизането в сила на Закона за предучилищно и училищно образование през 2016 г. специалните училища приемат нови функции, които са в съответствие с политиката за приобщаващо образование.

С цел замяна на практиката на сегрегираните системи с качествено приобщаващо образование; развитие на новите функции на специалните училища, насочени към подкрепа за приобщаване на деца и ученици със сензорни увреждания, в системата на предучилищното и училищното образование в страната функционират 5 специални училища за ученици със сензорни увреждания – с увреден слух и с нарушено зрение, като общият брой на децата и учениците в тях е 711.

По проект „Образование за утрешния ден“, финансиран по Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“, с конкретен бенефициент – МОН, за специалните училища за ученици с увреден слух и за ученици с нарушено зрение са предвидени средства в размер на 250 000 лв.

за осигуряване на помагачи технологии: ФМ системи, четящи камери, системи за контрол с поглед и други. До края на 2023 г. специалните училища се очаква да бъдат оборудвани с предвидените помагачи технологии.

През 2023 г. за пети път е проведена станалата вече традиционна международна конференция на тема: „Допълваща и алтернативна комуникация“ от фондация „Асист-помагачи технологии“ в партньорство и с подкрепа и от МОН.

За осигуряване на дългосрочната визия за развитие на сектора на здравеопазването, стратегическите цели и приоритети, както и конкретните политики за тяхното изпълнение е разработена и приета Национална здравна стратегия 2030. Тя адресира съществуващите предизвикателства, свързани със здравето на българските граждани и функционирането на българската здравна система, така че да се гарантира нейната устойчивост и да се създадат условия за постигане на икономически растеж и социално благополучие чрез оптимални инвестиции за по-добро здраве. Цялостната политика по отношение на сектора на здравеопазването включва програми, разписани в Плана за действие за периода 2023-2026 г. за изпълнение на Националната здравна стратегия 2030. Те имат за цел модернизиране и развитие на система за продължително лечение, рехабилитация и гериатрични грижи. Това отговаря на Параграф 56 от Препоръките на Комитета.

Прилагане на чл. 27 – Работа и заетост

Дейностите, свързани с решаване на проблемите с ограничените възможности за заетост на хората с увреждания, се реализират поетапно и целенасочено.

По Националната програма за обучение и заетост на хора с трайни увреждания приоритетно се включват лица със и над 71% намалена работоспособност; военноинвалиди; лица със сензорни увреждания; лица с ментални увреждания. През 2023 г. по Програмата е осигурена заетост на 1 468 лица, като в нова заетост са включени 494 безработни лица с трайни увреждания. Средномесечно са работили 176 лица. Изразходваните средства от Държавния бюджет са в размер на 15 672 901 лв.

Със своето значение е и чл. 51, ал. 2 от ЗНЗ за насърчаване на работодателите да разкриват работни места за наемане на безработни лица с трайни увреждания.

По чл. 52 от ЗНЗ за насърчаване на работодателите да разкриват работни места за наемане на безработни лица с трайни увреждания на пълно или непълно работно време. През 2023 г. е осигурена заетостта на 45 лица с трайни увреждания, като нововключените са 1 лице с трайни увреждания.

Подобрява се пригодността за заетост на безработните лица, чрез включване в дуална система на обучение (обучение чрез работа чл.46а от ЗНЗ).

В резултат и въпреки редицата предизвикателства пред лицата от уязвимите групи на пазара на труда, своята трудова реализация през 2023 г. са намерили 6 352 лица с увреждания. В рамките на годината с активната подкрепа на бюрата по труда работа на първичен пазар са започнали: 5 105 хора с увреждания.

За подобряване на общите дигитални умения на неактивни и безработни лица, вкл. младежи, чрез включването им в обученията по цифрова компетентност, е предвидена операция „Дигитални умения“ по ПРЧР 2021-2027.

По Национална програма за заетост на хората с увреждания, след обявяване на конкурсната процедура за набиране на проектни предложения на работодатели/органи по назначаване, през 2023 г. са финансирани 38 проекта. Разкрити, приспособени и адаптирани са 127 работни места за хора с трайни увреждания, което представлява увеличение 2,5 пъти спрямо предходната година. Общата стойност на отпуснатото финансиране е 1 700 000 лв., което е 5 пъти повече спрямо предходната година

По Програмата за започване и развитие на самостоятелна стопанска дейност за хората с увреждания през 2023 г. са проведени два конкурса за финансиране на проекти. Финансирани са 18 проекта на хора с увреждания за започване и развитие на самостоятелна стопанска дейност, на обща стойност 330 817,37 лв. Разкрити са 18 нови работни места.

До февруари 2024 г. продължават да се изпълняват 4 проекта по Програмата за финансиране на проекти за създаване на центрове за защитена заетост. През 2023 г. е финансиран 1 проект, на стойност 700 724,04 лв.

По Програмата за финансиране на целеви проекти на специализирани предприятия и кооперации на хора с увреждания, по проекти със социална насоченост през 2023 г. са сключени договори с 13 бенефициента, на стойност 462 746 лв.

В Регистъра на специализираните предприятия и кооперации на хората с увреждания, който се поддържа от АХУ, са вписани 197 предприятия и кооперации, в които работят около 1 757 души, от които 863 (49 %) са хора с увреждания. През 2023 г. са вписани 6 нови специализирани предприятия.

От Министерството уведомяват, че се работи по разработването на нов Закон за насърчаване на заетостта.

Създаване на Държавна агенция за хората с увреждания

Със ЗХУ е предвидено създаването на Държавната агенция за хората с увреждания (АХУ), юридическо лице на бюджетна издръжка към Министерския съвет със седалище в София, за координиране осъществяването на политиката за правата на хората с увреждания.

В изпълнение на конкретна мярка от Програмата за управление на Република България за периода юни 2023 г. – декември 2024 г. междуведомствена работна група в МТСП разработва Концепция и предложения за нормативни промени за повишаване на ефективността на политиката за правата на хората с увреждания (Концепцията). За да бъде постигната ефективност в резултат на предвидената структурна промяна за правоприемството на Агенцията за хората с увреждания (АХУ) към държавна агенция, е необходимо да бъдат ясно дефинирани съответните функции и правомощия. В тази връзка е отчетена необходимостта от промяна на ЗХУ за регламентиране на статута и функциите на ДАХУ, за да служи като междусекторна платформа за координация при разработването и прилагането на политики, програми, законодателни и институционални промени, отнасящи се до хората с увреждания.

Със Заповед на министъра на труда и социалната политика е създадена междуведомствена работна група със задача да разработи предложения за изменения и допълнения на Закона за хората с увреждания относно преобразуване на АХУ в ДАХУ.

Международна класификация на функционирането, уврежданията и здравето в оценката на потребностите

През последните години МЗ съвместно с МТСП предприема мерки за разработване на нов модел на експертизата на уврежданията с прилагане

на подход, базиран на Международната класификация на човешката функционалност, уврежданията и здравето (ICF) на Световната здравна организация (СЗО), акцентиращ върху функционалността, възможностите за разгръщане на потенциала и мерките за социално приобщаване на хората с увреждания. Дейностите в тази насока се реализират в рамките на проект BG05M90P001 -3.010 „Експертиза на работоспособността“, финансиран по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси “ 2014-2020 г. с бенефициент МТСП и партньори – МЗ и Националния осигурителен институт. В резултат на реализираната дейност по проекта, България разполага с официален превод на ICF и Ръководство за прилагане на Методиката на СЗО за оценка на здравето и уврежданията (WHODAS 2.0).

Методиката за извършване на индивидуална оценка на потребностите от подкрепа за хората с увреждания, приета от Министерския съвет, се основава на био-психо-социалния модел при съобразяване на ICF.

В подготвяната Концепция за оценка на работоспособността са открити фундаменталните предложения за нормативни промени и насоки за последващото развитие на политиката за хората с увреждания за подобряване на нейната ефективност.

Отчетена е необходимостта от промени в ЗХУ, за да се регламентира допълнителен компонент в индивидуалната оценка за обследване на възможностите на лицето за упражняване на трудова дейност, съобразно остатъчната му функционалност. Това следва да доведе до промяна в Методиката за индивидуална оценка на потребностите.

Национална карта на социалните услуги

Предложението за Национална карта на социалните услуги е разработено от АСП в съответствие с Наредбата за планирането на социалните услуги въз основа на изготвените от общините анализи на потребностите от социални услуги и предложенията за планирането във всяка община на социалните услуги на общинско и областно ниво, които се финансират изцяло или частично от държавния бюджет.

Официалното предложение за Национална карта на социалните услуги е изпратено от Агенцията за социално подпомагане (АСП) на 19.01.2024 г. След приключване на процедурата предложението за Национална карта на

социалните услуги следва да бъде внесено за приемане от Министерския съвет.

Ратифициране на факултативния протокол към КПХУ

Към настоящия момент ратификацията на Факултативния протокол към КПХУ от страна на България е предвидена в Плана за действие за изпълнение на заключителните препоръки към Република България, отправени от Комитета на ООН за правата на хората с увреждания (2021-2026), във връзка със състоялата се защитата на първия национален доклад по прилагане на КПХУ (CRPD/C/BGR/CO/1). Съобразно заложените възможни решения/мерки за изпълнение, до 2025 г. държавните органи, национално представителни организации на и за хората с увреждания, както и всички заинтересовани страни, следва да изготвят необходимите допълнителни законодателни промени, които да регулират приложението на Факултативния протокол към КПХУ. След като това бъде изпълнено, е предвиден ангажимент на Министерството на външните работи да направи цялостната подготовка на процеса по ратификация на Факултативния протокол, която да завърши преди представянето на следващия национален доклад пред Комитета по правата на хората с увреждания, през 2026 г. Към настоящия момент няма промяна в разписаните срокове за ратифициране на Факултативния протокол към КПХУ.

Медицинска експертиза

С цел привеждане в по-пълно съответствие на оценката на медицинската експертиза с потребностите на хората с увреждания, през 2023 г. са извършени следните дейности:

В ДВ, бр. 10 от 31 януари 2023 г. е обнародвано Постановление на Министерския съвет № 13 от 26 януари 2023 г. за изменение и допълнение на Наредбата за медицинската експертиза, приета с Постановление № 120 на Министерския съвет от 2017 г.:

Най-значимата е промяната в Методиката за прилагане на отправните точки за оценка на трайно намалената работоспособност (вида и степента на увреждане) в проценти. Същественото в тази промяна е отчитането на всяко едно увреждане в общата оценка, независимо от процентите, които му съответстват, както и независимо от процента на водещото (най-тежкото) увреждане.

Премахната е и друга несправедливост, свързана с невъзможността да се определи чужда помощ при лицата с психични заболявания, на които са определени под 90 процента трайно намалена работоспособност.

Повишават се процентите на някои отправни точки за оценка на трайно намалената работоспособност и на вида и степента на увреждане, което следва да доведе до по-справедливото оценяване по тези заболявания.

В изпълнение на препоръките на омбудсмана, е предвидена възможност лицата, освидетелствани или преосвидетелствани в периода до влизането в сила на това постановление и за които с него са определени по-благоприятни условия за оценка на увреждането, да имат право да подадат заявление-декларация за преосвидетелстване извън случаите, предвидени в Правилника за устройството и организацията на работа на органите на медицинската експертиза и на регионалните картотеки на медицинските експертизи, като не е предвиден срок за това преосвидетелстване.

В периода от март 2023 до края на годината продължава работата и процедурата по промяна на Правилника за устройството и организацията на работа на органите на медицинската експертиза и на регионалните картотеки на медицинските експертизи.

Към края на 2023 г. изменителният акт е преминал обществено обсъждане и междуведомствено съгласуване, като липсва единствено становището на Министерство на финансите, както и одобрението на финансовата обосновка, за да се представи пакета с документи в Министерския съвет.

Процедурата по приемане на промените продължава през 2024 г.

До настоящия етап са предприемани действия по нормативни промени в медицинската експертиза, които имат повече организационен характер.

Според информацията на Министерството на здравеопазването няма ясно изразена визия на политическо и междуведомствено ниво за въвеждане на ICF в медицинската експертиза и експертизата на работоспособността, като въпросът не е обсъждан между МЗ и МТСП, които са водещите ведомства по въпроса.

Отбелязва се, че в рамките на различни междуведомствени групи този въпрос се коментира, но не с необходимата задълбоченост и експертна компетентност. Отчитат се недостатъците на настоящата система на медицинската експертиза, както и липсата на органи на експертизата на

работоспособността, каквито органите на медицинската експертиза не могат да бъдат от гледна точка на необходимото ниво на компетентност. От различни организации на хора с увреждания се поставя въпросът за необходима цялостна реформа в тази област, но конкретна визия и предложения в тази насока липсват.

Информационната система за контрол на медицинската експертиза

През 2024 г. стартира изпълнението на Дейност 2 от Техническата спецификация към проектното предложение по оптимизиране на налични функционалности в ЕСКМЕ, която включва дейности по надграждане с нови функционалности и продължава процеса по оптимизиране на съществуващи такива в ИСКМЕ, като: разработване на модул за експертиза на временна неработоспособност; усъвършенстване на функционалностите по обжалване на ЕР на ТЕЛК и ЕР на НЕЛК; развитие на публичната част на системата, която се използва от гражданите; разработване на допълнителни справки; обработка на жалби на заинтересовани лица във връзка с издадени експертни решения; автоматизирано създаване на документи; изпращане на съобщения от системата до заинтересованите страни и органи, достъп до електронни документи; осигуряване на възможност за извличане на данни за потребителски и статистически справки и осъществяване на контрол и др.

Помощни средства, приспособленията, съоръженията и медицинските изделия за хората с увреждания

С промени в Наредба № 7 от 2021 г., обнародвани в бр. 105 на „Държавен вестник“ от 2023 г. и влезли в сила на 19.12.2023 г. е уредена възможността, когато мотивирано се предлага в спецификацията да бъдат включени нови групи/подгрупи или отделни помощни средства, приспособления, съоръжения и медицински изделия извън предвидените със Закона за държавния бюджет и Закона за бюджета на НЗОК за съответната календарна година средства, те да се обособяват в отделен раздел и да не се включват в процедурата по договаряне на стойността за предстоящата календарна година. Същите ще се включват автоматично в спецификацията за следващата календарна година, ако е осигурен финансов ресурс със Закона за държавния бюджет и Закона за бюджета на НЗОК.

Със Заповед на управителя на НЗОК е сформирана комисия за изготвяне на проект на спецификация с помощни средства, приспособления, съоръжения и медицински изделия (ПСПСМИ) и ремонтни дейности за 2024 г.

В хода на работата си комисията ще обсъди по какъв начин ще може да регламентира пределните стойности на ПСПСМИ, до които те се финансират, както и включването на нови групи ПСПСМИ в спецификацията на НЗОК за 2024 г.

КОНСТАТАЦИИ

- Отговорните органи полагат усилия за преодоляване на съществуващите проблеми в отделните области на правата на хората с увреждания.

- Предприеманите мерки в областта на заетостта на хората с увреждания не са достатъчни, за да се отговори на всички търсещи работа хора с увреждания.

- Необходимите мерки не са достатъчни, за да бъдат преодоляни затрудненията на хората с увреждания при освидетелстване/преосвидетелстване от органите на медицинската експертиза и значителните забавяния при издаването на експертните решения.

- Предприемат се действия за подобряване на организацията на работа на органите на медицинската експертиза, но не и за извършване на цялостна реформа в областта.

- Мерките за актуализиране на списъците на помощните средства не допринасят за включване на изделия, съобразени с потребностите на нуждаещите.

- Не се предприемат достатъчно действия за преодоляване на забавянето при ратифицирането на Факултативния протокол към КПХУ.

ОСНОВНИ ПРЕПОРЪКИ

- Да бъдат потърсени допълнителни механизми за подкрепа на трудовата заетост на хората с увреждания, особено чрез увеличение на ресурсите по Национална програма „Заетост и обучение на хора с трайни увреждания“.

- Да бъдат предприети действия за продължаване на реформата на медицинската експертиза и експертизата на работоспособността, вкл. чрез внедряване на международни стандарти, с активно включване на представители на хората с увреждания при широки обществени дискусии и публичност.

- Да бъдат предприети действия за адекватно актуализиране на списъците на помощните средства и медицинските изделия, както и за подобряване тяхното качество.

- Да бъде ускорена процедурата по ратифициране на Факултативния протокол към КПХУ.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

През изминалата година Съветът за наблюдение продължава активно да изпълнява функциите си по Конвенцията за правата на хората с увреждания и да бъде в подкрепа на хората с увреждания.

Въз основа на дейността на Съвета е организирано и проведено съвместно заседание между Комисията по здравеопазването и Комисията по труда, социалната и демографската политика към 49-то Народно събрание на тема „Осигуряване на комплексна грижа за хората с увреждания и с редки заболявания – предизвикателства и възможни решения“. Дискусията обхваща и представителите на организациите на и за хората с увреждания, които са пряко ангажирани с правата на хората с редките болести, както и отговорните институции, като са предложени и приети важни мерки за започване на реформа в областта.

В търсене на максимална ефективност, Съветът обсъжда актуалните предизвикателства пред хората с увреждания и използва предоставените

законови механизми за разрешаване на проблемите и гарантиране на правата на тези уязвими граждани и техните семейства.

Усилията и през 2023 г. са насочени към активното изграждане на необходимия капацитет за наблюдение прилагането на Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания, като се търси диалог и сътрудничество с хората с увреждания и техните организации, отговорните институции и всички заинтересовани страни.

ПРИЛОЖЕНИЯ

ПРОГРАМА ЗА ДЕЙНОСТТА НА СЪВЕТА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ ЗА 2023 Г.

В настоящата програма са описани дейностите и събитията, които Съветът за наблюдение /Съвета/ ще изпълнява в рамките на своите правомощия. Програмата обхваща периода: януари 2023 - декември 2023 г.

В програмата отново са включени дейности по основните функции на Съвета като независим орган за мониторинг съгласно чл. 33, ал. 2 от Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания /КПХУ/ - защита, насърчаване и наблюдение на изпълнението на правата по КПХУ.

Включени са отново дейностите, свързани с организационното развитие и изграждане на капацитета на Съвета.

Освен като инструмент за планиране, програмата цели да внесе и предвидимост в работата на Съвета, което ще допринесе и за спазването на принципа на публичност в неговата дейност.

I. Защита, насърчаване и мониторинг на изпълнението на предвидените в КПХУ права на хората с увреждания

1. Защита правата на хората с увреждания.

1.1. Факултативен протокол към КПХУ

Дейности на Съвета - препоръки до ръководителите на отговорните органи за ратифицирана на Факултативния протокол

Отговорни членове - всички членове на Съвета

Участващи членове - всички членове на Съвета

Участващи членове - всички

Срок - относно участие в раб. групи и форуми - без определен срок

2. Популяризиране и насърчаване на правата по КПХУ.

1.1. Отбелязване на 3 декември.

Дейности - организиране на дискусии по въпросите на хората с увреждания поканени представители на хората с увреждания

Срок: 3 декември 2023 г.

Отговорни членове - всички членове на Съвета

Участващи членове - всички членове на Съвета

1.2. Участия в различни работни групи и форуми

Дейности: популяризиране на Съвета и КПХУ чрез участия в работни групи форуми, семинари, обучения и др.

Срок: до декември 2023 г.

Отговорни членове - всички членове на Съвета

Участващи членове: Всички членове

3. Комуникационна стратегия

Да се предприемат действия за изпълнението на изискванията на чл. 8 от Конвенцията като се организира информационна кампания с цел повишаване на общественото съзнание относно правата на хора с увреждания. Доколкото КЗД в процеса на своята работа е установила, че стигматизацията по отношение на хората с увреждания в нашето общество все още не е преодоляна и продължават да съществуват стереотипи, предразсъдъци недостъпната архитектурна среда, които пречат пълноценната им реализация във всяка сфера на обществения живот следва да се обсъди през следващата година изработването на Комуникационна стратегия за промяна на обществените нагласи към хората с увреждания.

Срок : до месец декември 2023г.

4. Мониторинг на изпълнението на КПХУ

4.1. Анализ на достъпността на обществено значими обекти/места.

Да се разшири обхвата на обектите подложени на мониторинг за достъпна архитектурна среда, като КЗД ще разчита в лицето на авторитетите на Съвета да намери съюзници, за да се издигне тази тема на друго ниво в обществения дебат.

Дейности: Оценяване на архитектурната достъпност на някои обществено значими обекта

Срок: декември 2023

Отговорни членове - всички членове на Съвета Участващи членове - КЗД. омбудсман и членове

4.2 Мониторинг на процесите свързани с изготвянето на Националната стратегия за дългосрочна грижа.

II. Организационен капацитет

Реализиране на организационна дейност и институционално укрепване

Дейности: редовни заседания, извънредни и публични заседания, популяризиране на дейността на Съвета чрез участия в или организиране на обучителни семинари за държавни институции и представители на НПО, свързани с хората с увреждания, популяризиране по други начини - медии, печатни информационни материали, статии и др.; изграждане на капацитет - осигуряване на ресурси за провеждане на дейността по проучвания, проверки и др.; партньорски инициативи със сходни институции: международна дейност, включване в европейски и др. мрежи на сходни институции.

Срок: януари 2023 - декември 2023 г.

Отговорни членове - всички членове на Съвета

Участващи членове: всички членове

ПРАВИЛНИК ЗА ДЕЙНОСТТА И ОРГАНИЗАЦИЯТА НА РАБОТА НА СЪВЕТА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ

Глава първа

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. С правилника се уреждат дейността и организацията на работа на Съвета за наблюдение, съгласно чл. 15 от Закона за хората с увреждания.

Чл. 2. Съветът за наблюдение, наричан по-нататък „Съвета“, е създаден за осъществяване на функциите по насърчаване, защита и наблюдение на прилагането на Конвенцията за правата на хората с увреждания.

Глава втора

ФУНКЦИИ И ЗАДАЧИ

Чл. 3. Съветът за наблюдение:

1. изготвя становища, препоръки и предложения до отговорните институции за предотвратяване и преустановяване на нарушенията на правата на хората с увреждания;

2. изготвя ежегодни доклади по предприетите действия за прилагането на Конвенцията за правата на хората с увреждания;

3. осъществява периодичен преглед и оценка на националното законодателство, практики и проекти на нормативни актове за съответствие с разпоредбите на Конвенцията за правата на хората с увреждания;

4. осъществява и други дейности, свързани с насърчаване, защита и наблюдение по прилагането на Конвенцията.

Глава трета

СЪСТАВ И РЪКОВОДСТВО

Чл. 5. (1) Съветът за наблюдение се представлява от председател.

(2) Председател на Съвета за наблюдение е представител на институцията, която администрира дейността на Съвета за наблюдение.

(3) Председателят на съвета:

1. представлява съвета пред всички органи и организации;
2. свиква и ръководи заседанията;
3. предлага проекта на дневен ред за заседанията въз основа на внесени предложения;
4. подписва протоколите от заседанията;
5. организира изпълнението на решенията на Съвета и на одобрената годишна програма за изпълнение на функциите по чл. 11 от Закона за хората с увреждания.

(4) При отсъствие на председателя неговите функции се изпълняват от заместник-председател.

(5) Заместник-председател на Съвета за наблюдение е представител на организацията на и за хората с увреждания, избран от тях, на ротационен принцип за срок една година.

Чл. 6. (1) Дейността на Съвета се подпомага от секретар, който е представител на институцията, която администрира дейността на Съвета за наблюдение.

(2) Секретарят на Съвета:

1. осигурява дейността по информационно, административно и организационно-техническо обслужване на съвета;
2. предоставя материалите за заседанията на съвета на хартиен носител или по електронна поща;
3. изготвя протоколите от заседанията на съвета и води отчетност за становищата и решенията на съвета;
4. поддържа и съхранява архива на съвета;
5. осигурява публикуването на необходимата информация за дейността на съвета на интернет страницата на институцията, която администрира дейността на Съвета за наблюдение.

Чл. 7. С решение към съвета могат да се съставят експертни групи или комисии.

Глава четвърта

ОРГАНИЗАЦИЯ НА ДЕЙНОСТТА

Чл. 8. (1) Съветът провежда редовни заседания най-малко веднъж на три месеца.

(2) Проект на дневен ред за заседанията на съвета се изготвя въз основа на внесени предложения. Предложения може да прави всеки член на съвета с писмен доклад.

(3) Редовно заседание на съвета се свиква чрез покана от председателя на съвета. Поканата се изпраща не по-късно от 10 работни дни преди датата на заседанието от секретаря на съвета по електронната поща на членовете на съвета.

(4) Поканата по ал. 3 съдържа:

1. място, дата и час на заседанието;
2. проект на дневен ред;
3. предложенията по ал. 2.

(5) Не по-късно от 3 работни дни от изпращането на поканата по ал. 3 членовете на съвета могат да правят мотивирани писмени предложения чрез секретаря до председателя на съвета за включването на допълнителни въпроси в проекта на дневен ред за заседанието.

(6) Постъпилите предложения по ал. 5 се изпращат от секретаря до членовете на съвета най-късно на следващия работен ден от изтичане на срока по ал. 5.

(7) Окончателният дневен ред се приема чрез гласуване при започване на заседанието.

(8) Извънредни заседания на съвета се провеждат по мотивирано предложение на председателя на съвета или при писмено мотивирано предложение на една трета от членовете на съвета.

(9) Извънредни заседания на съвета се свикват чрез покана, изпратена не по-късно от 3 работни дни преди откриване на заседанието от секретаря на съвета по електронната поща на членовете на съвета.

(10) Поканата за извънредни заседания съдържа данните по ал. 4. На извънредното заседание се разглеждат само въпросите по предложения дневен ред.

(11) При провеждане на извънредни заседания писмени материали се предоставят най-късно на следващия работен ден от публикуване на поканата.

Чл. 10. (1) Заседанията на съвета са присъствени и не присъствени.

(2) Присъствените заседания са редовни, ако в тях участват повече от половината от членовете на Съвета за наблюдение.

(3) За присъстващ се счита и член, с който по време на заседанието е установена постоянна гласова или видео връзка по телефон или интернет.

Чл. 11. (1) Заседанията на Съвета се ръководят от председателя на Съвета.

(2) По обсъжданите въпроси Съветът приема решения. За всяко решение се отбелязва броят на гласувалите „за“ , „против“ и „въздържал се“. Когато решението се възлага за изпълнение от членове на Съвета, в текста му се отбелязват отговорните за изпълнението членове, срокът и цялата необходима за изпълнението информация.

(3) Решенията на Съвета за наблюдение се взимат с мнозинство повече от половината от присъстващите членове, като всеки член на съвета има право на един глас.

(4) Членовете могат да поискат изрично да се запишат особени мнения по решенията, с които не са съгласни.

(5) При възможност в края на заседанията се планира и в решенията се отбелязва датата и часът на следващото редовно заседание.

Чл. 12. (1) Неприсъствените заседания на съвета се провеждат по изключение с оглед на получаване на становища от членовете на съвета в спешен порядък, когато обективни обстоятелства налагат това.

(2) За провеждането на не присъствено заседание членовете на съвета се уведомяват от секретаря на съвета по електронна поща за внесените за разглеждане материали и проекторешения.

(3) Становищата и предложенията заедно с мотиви за гласуване от членовете на съвета се предоставят писмено по електронна поща до секретаря на съвета в срок до 3 работни дни.

(4) Неприсъственото заседание се счита за проведено само ако в рамките на срока по ал. 3, повече от половината членове са изразили писмено по електронната поща своите позиции по предложените проекторешения.

(5) Решенията на присъствените заседания се вземат с мнозинство повече от половината от членовете на съвета.

Чл. 13. (1) За всяко заседание на съвета се води протокол, който се подписва от председателя и от секретаря на съвета и съдържа:

1. дата, час и място на провеждане на заседанието;
2. поименен списък на участниците в заседанието на съвета;
3. приетия дневен ред;
4. взетите решения от съвета;
5. информация за всяко проведено гласуване и резултата от него, като се изброяват гласовете „за“ , „против“ и „въздържал се“;
6. основните позиции по обсъжданите въпроси, изразените от участващите в заседанието или изразени по реда на чл. 9, ал. 2;
7. направените в хода на заседанието процедурни предложения, включително за гласуване по процедурен въпрос или по същество.

(2) Протоколите от заседанията и взетите решения от съвета имат поредна и непрекъсната номерация, изготвят се в срок до 10 работни дни от провеждането на заседанието и след подписването им от председателя и от секретаря се изпращат на членовете по електронните им пощи.

(3) Особените мнения при гласуването на решенията се представят в писмена форма в двудневен срок от провеждането на заседанието и са неразделна част от протокола и решението, за което се отнасят.

(4) Протоколите с взетите решения и особените мнения се публикуват на интернет страницата на институцията, която администрира дейността на Съвета за наблюдение.

(5) За всяко присъствено заседание се прави звукозапис, който служи като архив при съставяне на протокола. Звукозаписите на заседанията не се публикуват.

Чл. 14. В заседанията на Съвета за наблюдение могат да бъдат поканени и представители на други институции, организации, независими експерти, работодатели, синдикати и други.

Чл. 15. Омбудсманът и Комисията за защита от дискриминация изпълняват решенията, съгласно принципите на ООН, международните конвенции и действащото национално законодателство.

Глава пета

ГОДИШНА ПРОГРАМА

Чл. 16. (1) В рамките на своята компетентност и съществуващ мандат всички членове на Съвета допринасят колективно за общите цели за насърчаване, защита и наблюдение на Конвенцията.

(2) Съветът работи въз основа на приета от него годишна програма.

(3) Годишната програма включва цели и дейности, насочени към изпълнение на функциите по насърчаване, защита и наблюдение на прилагането на Конвенцията за правата на хората с увреждания.

(4) Програмата съдържа следните елементи:

1. Цели;
2. Дейности за постигане на целите;
3. Участващи членове;
4. Отговорни за изпълнението на дейностите членове;
5. Срок за изпълнение на дейностите.

(5) В програмата не могат да бъдат включени цели и дейности, които ограничават функционирането на институциите на омбудсмана на Република България и на Комисията за защита от дискриминация.

(6) Програмата може да обхваща дейности, които се реализират за период до две години.

(7) Годишната програма може да включва и дейности, които ще бъдат изпълнени от няколко членове заедно или от Съвета за наблюдение като цяло.

Чл. 17. (1) Проектът на програмата се изработва и предлага за обсъждане от институцията, която администрира дейността на Съвета за наблюдение.

(2) Предложение по програмата могат да бъдат правени от всички членове на Съвета.

(3) Програмата се разглежда и приема от Съвета на присъствено заседание при прилагане на разпоредбите на Глава 4.

(4) С решение на съвета при необходимост програмата може да бъде допълвана и изменяна.

(5) Програмата се публикува на интернет страницата на институцията, която администрира дейността на съвета.

Глава шеста

ИЗГОТВЯНЕ НА ГОДИШЕН ДОКЛАД

Чл. 18. (1) Съветът за наблюдение ежегодно представя за сведение в Народното събрание доклад за дейността си. Докладът се представя от председателя на Съвета в срок до 31 май.

(2) В доклада се включват реализираните дейности и постигнатите резултати, както и степента на изпълнение на годишната програма.

(3) В доклада се включват още:

1. случаите, при които намесата на съвета е останала без резултат, и причините за това;

2. зачитането на правата и основните свободи и ефективността на действащото законодателство в областта на правата на хората с увреждания и съответствието му с Конвенцията за правата на хората с увреждания;

3. предложения и препоръки за осъществяване на промени в законодателството;

4. резюме;

5. друга информация, която е необходима за представяне на дейността на съвета.

Чл. 19. (1) Проектът на доклада се изработва и предлага за обсъждане от институцията, която администрира дейността на Съвета за наблюдение не по-късно от 30 април.

(2) Докладът се разглежда и приема от Съвета на присъствено заседание при прилагане на разпоредбите на Глава 4.

(3) Докладът се публикува на интернет страницата на институцията, която администрира дейността на съвета.

Глава седма

ИЗГОТВЯНЕ НА ОБЩИ СТАНОВИЩА, ПРЕПОРЪКИ, ПРЕДЛОЖЕНИЯ, ПЕРИОДИЧЕН ПРЕГЛЕД И ОЦЕНКА НА ЗАКОНОДАТЕЛСТВОТО

Чл. 20. Когато намери за необходимо, съветът изразява становища, прави препоръки и дава предложения за:

1. възстановяване на нарушени права и свободи на гражданите с увреждания;

2. насърчаване и защита на застрашените права и свободи на гражданите с увреждания;

3. отстраняване на причините и условията, които създават предпоставки за нарушения на правата и свободите на хората с увреждания;

4. отстраняване на проявите на лошо администриране и за подобряване на работата на администрацията при обслужване на хората с увреждания.

Чл. 21. (1) В решенията за изпращане на становища, препоръки, предложения се посочват конкретните адресати и срокът за изпълнението на решенията. Проектите на документите се изготвят от институцията, която администрира Съвета за наблюдение.

(2) Окончателният текст се подписва от председателя на съвета и се публикува на интернет страницата на институцията, която администрира дейността на съвета.

(3) Дейността по изпращането на текста до отговорните органи се организира от институцията, която администрира Съвета за наблюдение.

(4) Получаваните отговори на изпратените писма се изпращат сканирани на членовете на съвета от секретаря на електронните им пощи.

(5) Изготвянето на периодичен преглед и оценка на законодателството се извършва по методология за осъществяване на мониторинг, приета от съвета.

(6) В случай на необходимост за обсъждането на проектите на общи становища, препоръки, предложения, периодичните прегледи и оценка на законодателството могат да се провеждат и присъствени заседания по правилата на Глава 4.

Глава осма

АДМИНИСТРИРАНЕ НА СПОРНИ СЛУЧАИ

Чл. 22. В случаите, при които до някой от членовете е адресирана жалба или сигнал в качеството му на член на Съвета за наблюдение, разглеждането на която е извън правомощията му, жалбата или сигналът могат да бъдат препратени по компетентност на съответния член, при спазване на изискванията за защита на личните данни.

Чл. 23. Всички спорни въпроси между членовете на съвета, произлизащи от изпълнението на функциите по насърчаване, защита и наблюдение на прилагането на Конвенцията за правата на хората с увреждания и реализирането на годишната програма, се решават чрез диалог между членовете и при спазване на действащото законодателство.

Чл. 24. Членовете са длъжни да декларират при ситуация, в която са в конфликт на интереси, и да не участват при вземането на решение.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. Първата годишна програма включва цели и дейности до декември 2020 г.

§ 2. Правилникът влиза в сила от деня на публикуването му на интернет страницата на институцията, която администрира дейността на Съвета за наблюдение.

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Адрес: гр. София 1202, ул. Георг Вашингтон №22

Тел.: 02/81-06-955;

02/980-95-10;

факс: 02/81-06-963

ел. поща: priemna@ombudsman.bg

www.ombudsman.bg